

KMETOVALEC

Glasilo Kmetijske družbe za Slovenijo.

Izhaja 15. in zadnjega dne v mesecu. Člani Kmetijske družbe dobivajo list brezplačno. Cena listu za nečlane 20 Din, za inozemstvo 30 Din letno.

Posamezna številka stane 1 Din. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani, na Turjaškem trgu št. 3. Urejuje Viljem Rohman.

Štev. 15.

V Ljubljani, 15. avgusta 1927.

Leto XLIV.

VSEBINA: Pokrajinska kmetijska razstava od 17. do 26. septembra 1927. — Vprašanje gnojničnih jam. — Sušenje hmelja pri naravni toploti. — Kako ubranimo živino pred muhami ter obadi in kako uničujemo ta mrčes. — O plemenjenju v sorodstvu. — Naprava sadnih sokov za dom. — Nastop plesnobe ali oidija v vinogradih. — Potreba shrambe za kmetijsko orodje. — Vprašanja in odgovori. — Kmetijsko-šolski vestnik. — Gospodarske stvari. — Kmetijske novice. — Razne vesti. — Književnost. — Vestnik društva kmetijskih strokovnjakov za Slovenijo. — Uradne vesti. — Inserati.

Pokrajinska kmetijska razstava

od 17. do 26. septembra 1927, na prostoru Ljubljanskega velesejma bo obsegala:

1. **Sadni oddelek**, namenjen razstavi namiznega sadja, zlasti jabolk. Sadje mora biti skrbno obrano, sortirano in pravilno vloženo v zaboje. Vsa razstava ima podajati zgled, katere vrste jabolk so najbolj pripravne za namizno sadje in za kupčijo in kako je pripravljati in vlagati sadje v zaboje. Jabolka bodo razstavljena v ameriških zabojih, ki drže okroglo 20 kg in ki se dobe pri Kmetijski družbi v Ljubljani. Dopustna je razstava tudi v drugih zabojih in sodih, ki odgovarjajo običajni teži 25 in 50 kg sadja.

2. **Zelenjadni oddelek**. V tem oddelku se ima razstaviti različna vrtna zelenjad. To bo prva razstava te vrste v Ljubljani. Zelenjadni oddelek naj pokaže, katere vrste in sorte zelenjadi se pri nas z uspehom pridelujejo in so zato priporočljive. Razstavljena zelenjad bodi za zgled, kaj se da pri tej važni gospodarski stroki dobrega doseči in za katere sorte se nam je v bodoče odločiti.

3. **Mlekarski oddelek** obsega naše domače izdelke sira in surovega masla in ima namen pokazati naš dosedanji napredek na polju sirarstva in mlekarstva. Obenem ima dati potrebno pobudo za nadaljnji razvoj te važne gospodarske stroke. V tem oddelku bodo razstavile najbolj znane sirarne in mlekarne naše dežele, in sicer s tem namenom, da se spozna veliko vrednost domačega pridelka in da se dela propaganda za izvoz sira in masla.

4. **Čebelarški oddelek**. Ta oddelek ima obsegi predvsem razstavo letošnjega medu in voska v prodajne svrhe, ravnotako pa tudi različno čebelarstvo orodje in panje. Letošnja letina na medu ni najboljša kar se tiče količine pridelka, vendar se bo dalo dobiti precej medu, ki bo naprodaj.

5. **Vinski oddelek** bo obsegal le sortna vina v buteljkah. Točila se bodo obiskovalcem za poskušnjo

v malih kozarcih, pa tudi v interesu večjih odjemalcev, ki želijo priti do pristnih domačih buteljških vin.

6. **Kmetijsko-strojni oddelek** ima obsegi vse vrste kmetijskega orodja in strojev, ki jih uporabljamo pri poljedelstvu in travništvu, pri živinoreji in mlekarstvu, pri sadjarstvu in vrtnarstvu, pri vinogradništvu in kletarstvu itd. Razstave se bodo udeležile domače in tuje tvrdke. Ta razstava bo nudila našim gospodarjem ugodno priliko za ogled in nakup izboljšanega orodja in strojev.

Razen tega bo obsegala Pokrajinska razstava Ljubljanskega velesejma tudi:

Vrtnarsko razstavo, ki jo prirede splošno priznani ljubljanski trgovski in umetni vrtnarji. Že lansko leto je ta razstava vzbujala največje zanimanje. Vznemirilo se bo vsako oko ob pogledu na krasni vrt z divnim domačim in eksotičnim rastlinstvom, ki bo prirejen v velikem paviljonu J v izmeri nad 1000 m². Ta razstava, ki bo lanske leto po vsebini in aranžmaju še prekosila, bo gotovo vzpodbudila ljubezen do cvetja in zanimanje za trudapolno delo naših umnih vrtnarjev.

Razstavo plemenskih konj v zvezi z veliko jahalno in dirkalno dirko, ki jo priredi „Kolo jahačev in vozačev“ v zvezi s konjerejskim društvom v Ljubljani. Ta razstava se bo vršila že četrtrič na željo konjerejcev kakor tudi ljubljanskega občinstva.

Obsegala bo pa tudi razne druge poučne in zanimive prireditve, kakor higijensko razstavo, industrijske in obrtne izdelke, umetna gnojila itd.

Priglasite za udeležbo razstavljalcev sprejema uprava Velesejma do **31. avgusta 1927.**

Vprašanje gnojničnih jam.

Splošna vpeljava gnojničnih jam je največjega gospodarskega pomena. Z nabiranjem in skrbno uporabo gnojnice se dajo naši pridelki izdatno dvigniti, zlasti krmski pridelki, z njimi vred pa tudi vsi proizvodi naše živinoreje. Vse gospodarstvo bi s tem pridobilo, tako, kakor je pridobilo po tistih krajih, kjer so gnojnične jame splošno razširjene. Lep zgled nam daje v tem pogledu n. pr. Švica, ki prideluje s pomočjo gnojnice obilo krme, obilo mleka in ki prireja najlepšo živino.

V Italiji so sklenili zakon, da mora imeti vsaka kmetija gnojnično jamo. Posestniki, ki bi se protivilili tej napravi, se imajo kaznovati. Tudi pri nas se je začelo ugibati, kako bi prišli splošno do vzornih gnojišč in gnojničnih jam.

Kakor je to vprašanje velike važnosti za napredek našega kmetijstva, tako je po drugi strani njega dovoljna rešitev silno težka, in sicer poglavitno zaradi tega, ker so razmere naših kmetovalcev zelo različne in ker imamo povečini male kmetije, ki se zopet razločujejo v razna manjša in najmanjša posestva. V Italiji se je določila meja za prisilno napravo gnojničnih jam s posestvi, ki redijo še govejo živino, ne glede na število. Tudi pri nas bi se moralo postaviti mejo, če bi hoteli prisilnim potom razširiti gnojnične jame.

Kakor bi tudi pri nas prisilna naprava gnojničnih jam največ izdala, nastane z ozirom na neizbežne težkoče take akcije vendarle vprašanje, če se ne bi z vztrajno propagando od leta do leta in s primernimi podporami, ki naj bi se dajale v cementu, več doseglo, kakor pa s prisilnimi odredbami.

Pri tem nam daje misliti dejstvo, da se naši ljudje ne poprimejo gnojničnih jam tudi tam, kjer se že kažejo ugodni uspehi takih jam pri enem ali drugem sosedu. Taki dobri zgledi bi morali „vleči“, in vendar se večina vaščanov ne loti takih jam. Kje so vzroki? — Eden ima premalo živine, drugi se izgovarja s tem, da bi moral tlakovati tudi hlev in gnojišče zaradi potrebne kanalizacije, tretji, da se ne izplača, ker mu vso gnojnico popije gnoj, itd. itd. Res je pri vsem tem samo to, da je položaj naših kmetij zelo različen, tako po svoji sestavi kakor tudi po razpoložnih sredstvih. Res je pa tudi to, da se take naprave z različnimi izgovori rade zavlačujejo in večkrat tako zavlečejo, da sploh ne pridejo do izvršitve.

Prikrivati tudi ne smemo, da nahajamo gnojnične jame pred vsem na večjih posestvih, kjer je korist zaradi večjega števila živine bolj očitna. Če morimo vprašanje gnojničnih jam s splošno gospodarskega stališča, vidimo, da so se gnojnične jame še najbolj razširile v krajih, kjer je močno razvita reja molznih krav v zvezi s pridelovanjem obilne in tečne klaje in kjer so pogoji za intenzivno živinorejo sploh ugodni.

Velikega pomena pa so gnojnične jame tudi drugod in so te naprave tako važne za vsako gospodarstvo oziroma vsako kmetijo, kakor so važna gnojišča in druge gospodarske shrambe. Te jame niso važne le za nabiranje dragocene gnojnice, temveč tudi za pravilno ravnanje s hlevskim gnojem in dosledno seveda za povzdigo vseh njivskih, travniških in drugih pridelkov. Zlasti v dobi umetnih gnojil, ki

jih moramo kupovati, je treba, da izkoristimo najprej vsa tista domača gnojila, ki se nam zastonj ponujajo in ki še ugodneje učinkujejo kakor umetna gnojila. To ni le velika škoda, temveč je naravnost sramota za nas kmetovalce, da pri teh maloposestniških razmerah, v katerih živimo, mirno gledamo, kako nam uhaja gnojnica čez cesto v bližnje jarke in kako se nam pred očmi izgubava. Čim manjša je naša posest, tem intenzivnejšega dela potrebuje, da lažje izhajamo! K intenzivnosti dela pa spada tudi skrbna uporaba gnojnice, ki jo dobimo iz hleva, svinjakov in gnojišča.

Zdi se mi, da bi se dalo z vztrajno, nadaljevalno propagando, od leta do leta, s primernimi podporami, ki bi se dajale po potrebi v cementu, največ dobrega doseči in še najlažje priti do gojničnih jam. Okrajni ekonomski imajo hvalažno nalogo, da z osebno propagando in agitacijo pospešujejo napravo gnojničnih jam. Najprej pri premožnejših gospodarjih. Treba tudi, da se popišejo gnojnične jame in da dobimo statistični pregled o teh napravah, ki jih imamo že po deželi. Tako vsaj izvemo, po katerih občinah so se dosedaj najbolj razširile in zakaj. Z zdravstveno-policijskih ozirov pa lahko pritiskajo marsikje tudi poklicane oblasti, da najde gnojnica svoje pravo mesto.

R.

Sušenje hmelja pri naravni toploti.

Prof. inž. Vinko Sadar.

Obrani in prebrani hmelj vsebuje 60—75% vode, ki jo je treba odstraniti. Suhi hmelj ne sme vsebovati več nego 15% vode, a čim manj je vsebuje, tem boljše se hmelj drži. Le tako suh hmelj je prikladen za vkladanje in razpošiljanje. Množina vode v suhem hmelju ni stalna, temveč koleba od 10—15%, kar se ravna po toploti in vlažnosti zraka v prostoru, kjer je hmelj spravljen.

Sušenje se mora izvršiti tako, da hmelj ne trpi na kakovosti in vrednosti; ogibati se je vsega, kar bi moglo škoditi njegovi barvi, njegovemu lesku ali duhu in hmeljni moki.

Sušenje je še važnejše delo kot obiranje. Napačno obrani hmelj se da še popraviti, napačno sušeni pa nikdar več. Ker nam more napačno sušenje izkupiček docela uničiti, moramo sušenju posvetiti največjo pažnjo.

Hmelj lahko sušimo pri **naravni** ali pa **umetni** toploti. Najprej si hočemo ogledati sušenje pri naravni toploti, kajti prepričan sem, da marsikateri hmeljar - novinec nima na razpolago sušilnice in se s skrbjo vprašuje, kako bo posušil svoj pridelek.

Pri naravni toploti se hmelj zelo lepo osuši, kajti pri tej toploti, ki ne presega 18—20—25° C, ostane lupulin nepokvarjen in lepo zlatorumen. Ni se nam bati, da bi se hmelj vnel, da bi se lupulin spržil in potemnel, kar se tako lahko zgodi v sušilnicah pri umetni toploti. Toda to sušenje ima to veliko hibo, da zelo dolgo traja, da je močno odvisno od vremena in da zahteva ogromnih prostorov in veliko dela: baš zaradi tega dandanes posušimo večino hmelja v sušilnicah.

Pri naravni toploti sušimo ali na prostem ali v poslopjih, v poslopjih pa na tleh ali na lesah.

1. **Sušenje na prostem** je že stara navada: sušijo pa v senci ali na solncu. Sušenje v senci je toliko vredno kot sušenje na tleh v poslopju. Hmelj natrosijo na velike plahte v senci drevja ali hiš in ga pridno obračajo. Pred vetrom, dežjem in solncem ga je treba varovati. Razume se, da ga je treba vedno nadzirati. Bolje bi bilo natrositi hmelj na lese, ki jih postavimo eno vrh druge. **Na solncu ne smemo** sušiti, kajti, če žge solnce naravnost na hmelj, ga zgoraj hitro osuši, toda ne prodre tako lahko v notranjost; treba je dolgo sušiti, pri tem se pa izgubi mnogo eteričnega olja in kisline se razkrajajo in hmelj postane rdečkast. Kvečjemu na lesah bi ga mogli sušiti na solncu, če bi jih tako zložili v skladovnico, da ne bi moglo solnce od strani do hmelja, in če bi skladovnico pokrili s prazno leso ali s čim drugim, da solnce tudi odzgoraj ne bi moglo med lese. Ker nam pa vreme lahko prav močno nagaja, je vsekakor bolje, da sušimo hmelj v poslopih.

2. **Sušenje v poslopih**, t. j. na podu, na skednju, v hmeljnih skednjih, v hišah, na dvojnih kozolcih, na kašči ali na podstrešju se vrši **na tleh** ali pa **na lesah**.

Na tleh, ki so iz zbite gline, opeke, desak ali iz betona, sušimo tako-le:

Ker se hmelj najbolje suši, kadar leži storžek poleg storžka v eni sami plasti ali kvečjemu v dveh plasteh, bomo natrosili po tleh svežega hmelja le 3—5 cm na debelo, in sicer najprej enakomerno po vsem prostoru, dokler ga imamo na razpolago. Šele, ko nam prostora zmanjka, pričnemo grabiti hmelj v kupe. Hmelj se dobro suši le tedaj, če kroži zrak tik nad njim, zato moramo napraviti blizu tal v steno luknje za dovajanje svežega zraka, blizu stropa pa odprtine, ki odvajajo vlažni, topli zrak: ob dežju in ponoči je treba te vzdušnice zapirati.

Če je vreme ugodno, se hmelj v 3—4 dneh že toliko osuši, da storžki zazijajo, da šumijo kot papir in da se peceljčki lomijo, če jih upognemo. Tedaj ga naložimo z lopato v 10 cm debele plasti. Ko je sušenje že toliko napredovalo, da se storžku lomi „duša“ (vretence), kar se dogaja v nadaljnjih 2—4 dneh, ga nasipamo v približno 90 cm visoke kupe, čez nekoliko (8) dni pa v do 180 cm visoke. Te kupe moramo dnevno pregledovati, če se morda niso vneli ali navlažili, kar se prav lahko zgodi, če je zunaj dež in megla. V takem slučaju moramo kupe razgrniti in zrahljati.

Po tleh raztrošeni hmelj obračamo vsak dan, ob dežju celo dvakrat na dan, in sicer z grabljami ali z brezovo metlo. 10—15 cm visoke kupe mešamo dnevno ali vsak drugi dan z lopato; 60 cm visoke in višje kupe pa rahljamo le še po potrebi, t. j., če se je kup ovlažil, in sicer s kolom, ki ga porinemo na vsakih 20 cm širine kupa, tik ob tleh od strani skozi kup in ga stresaje dvigamo do površine kupa.

Če je kup, visok 120—180 cm, vzdržal 14 dni brez izpremembe in če se duša in pecelj storžkov, vzeti od spodaj iz kupa, lomita, tedaj je hmelj dovolj suh in prikladen za basanje (polnitev) v vreče.

Vreme za sušenje na tleh ni vedno ugodno. Megla in dež sušenje zategneta. V takem vremenu moramo prav posebno pozornost obračati. Če bi hmelj zanemarili, se prične kvariti, se prične vneti, duh izgine, storžki pordečijo ali celo počrni.

Vse te izpremembe povzročajo razni bakteriji in plesni.

Pri sušenju na tleh potrebujemo zelo veliko talne ploščine: da moremo na isti ploščini posušiti več hmelja, sušimo hmelj bolj pogosto **na lesah**.
(Dalje prih.)

Kako ubranimo živino pred muhami ter obadi in kako uničujemo ta mrčes.

Ker imamo letos precej hudo vročino, se je močno razmnožil tudi različen mrčes, ki napada živino v hlevu in pri delu. Živali vsled tega hudo trpijo, tako da je včasih naravnost ovirano vse poljsko delo. Ker dobivam skoro dnevno vprašanja posestnikov za sredstva proti muham in obadam, hočem nakratko pojasniti, kako je živino varovati pred tem mrčesom. Načinov uničevanja je več, v glavnem pa priporočam sledeče:

V hlevu je okna, ki so od solnca obsjana, zapirati. Na okna je namestiti goste žične mreže. Po solnčnem zahodu je skrbeti za to, da se hlev zrači vsaj eno uro z lahkim prepihom. Razobesimo lahko tudi primerno število muholovnikov z lepilom, vendar je to sredstvo precej drago in obeta malo uspeha.

V zadnjem času so iznašli prav izvrstna sredstva za uničevanje muh in drugega mrčesa. Do pred kratkim smo uporabljali za pokončevanje različne raztopine tako n. pr. Formalin (25 delov mleka, 60 delov vode in 15 delov Formalina), nadalje različna mazila, s katerimi so živali mazali, kakor tudi različne praške (n. pr. Caherlin). Vsa ta sredstva pa niso popolno učinkovala in se je bilo težko z muhami boriti.

Angleži so prinesli k nam nova, boljša sredstva, ki uničijo muhe in obade v nekaj trenutkih in ki niso škodljiva ne ljudem in ne živini in ki imajo to prednost, da muhe oz. obadi že duha teh sredstev ne preneso. Ta sredstva so Flit, Mortol in dr. Ako n. pr. konje ali govejo živino s tako tekočino poskropimo, se obadi ne vsedajo na žival. Z brizgalko, ki je nalašč za to napravljena in ki jo dobimo povsod, kjer se to sredstvo prodaja, razpršimo to tekočino v prašne kapljice, tako da se napravi pri brizganju mal oblak megle, ki prepoji zrak. Ker se tekočina tako na drobno razprši, pride v vse špranje, luknjice in pod dlako živali ter se je vsled tega zelo malo potrebuje.

Sam sem napravil poskuse s Flitom in Mortolom in našel, da je zlasti Flit proti vsem mrčesom: muham, obadam, bolham, ušem, komarjem in ščurkom izvrstno delovalo, o čemer se lahko vsak sam prepriča. Da sredstvo ni škodljivo, sem se uveril na ta način, da sem mlade pse, ki so bili še v gnezdu, poskropil po vsem telesu (razen oči in smrčka), pa nisem opazil niti pri enem, da bi mu kaj škodovalo. Ravnotako je sredstvo neškodljivo za ljudi, ker ga rabimo n. pr. na drž. podkovski šoli v Ljubljani po sobah proti muham in bolham in čistimo z njim tudi postelje v spalnici.

Stanko Arko, dipl. vet.

O plemenjenju v sorodstvu.

Pri naših živinorejskih predavanjih smo vajari poudarjali, da je plemenjenje v sorodstvu škodljivo. Tozadevni pouk tudi ni ostal brez vseh uspehov. Vendar se mi zdi, da nas ljudstvo ne razume vedno prav in da gre mnogokrat pri izvajanju teh naukov predaleč.

Imam namreč izkušnjo, da mi vneti živinorejci s posebnim poudarkom razlagajo, kako škodljivo je plemenjenje sorodnih živali. In če drugače ne vedo prav nič o umni živinoreji — ta nauk pa jim je vendar le ostal v dobrem spominu. Tako mi je pred kratkim z velikim ponosom pripovedoval sicer zgleden prasičerejec v okraju, da dobiva vsako leto za osveženje krvi merjasca iz drugega, kolikormogoče tujega kraja. Na drugi strani imamo pri nas tudi govedorejce, ki mislijo, da je napredek v reji govede mogoče doseči le, ako stalno menjavamo in osvežujemo kri.

Kakor je to mišljenje pravilno v **posebno zaostalih**, za rejo že od narave neugodnih podnebnih in talnih razmerah, tako je to postopanje po naših naprednih krajih nesmiselno. S takim postopanjem dosežemo morebiti trenutno zboljšanje živali, nikakor pa ne pridemo do izenčenja in ustaljenja lastnosti in užitkov pri zarodu. Za nas velja v splošnem le čista reja in zboljšanje živine na podlagi domačega blaga!

Zaraditega mislim, da gredo poprej omenjeni živinorejci pri izvajanju pravila, da je plemenjenje v ožjem in širšem sorodstvu škodljivo, predaleč.

Sloviti živinorejec Chapeaurouge (Šaporuž) je na podlagi točnih poizkusov ugotovil, da plemenjenje v sorodstvu **samonasebi** sploh ni škodljivo; zlé posledice tega plemenjenja se pokažejo le, ako so rejski pogoji za zarod sorodnih si roditeljev (krmljenje in oskrbovanje) neugodni in nenaravni. Zaraditega opazamo dozdevne zlé posledice sorodnega plemenjenja tudi tako očitno na pr. pri prasičih, ker vzrejamo te najbolj nenaravno, leto in dan v zaprtih hlevih, namesto na prostem, v naravi. V zadnji dobi so nemški učenjaki Hoesch, Frölich, Köhler itd. neoporečno ugotovili in dokazali, da se pri naravni reji celo pri najbolj občutljivejših živalih, kakor so prasiči, vsled plemenjenja v sorodstvo ni pokazalo kako poslabšanje rastnosti, zdravja in rodovitnosti. Pri vseh teh živalih je bilo zaznati lepo **izenačenje** oblik in lastnosti. Wiehen-Munster pa je celo dokazal, da se je pri vestfalski prasičereji vsled plemenjenja v sorodstvu plodovitost dvignila.

Na podlagi temeljitega proučevanja, ki ga izvajajo Nemci, je grof Lehnendorf s pomočjo rodovnika dognal, da je slovito rejo angleških polnokrvnih konjev bilo mogoče vzdržati na višku le s pomočjo sorodnega plemenjenja. Istotako je tudi dokazano, da sta Angleža, brata Colling, ustvarila Shorthorn-govedo, ki ima najidealnejše telesne oblike, potom skrbne odbire in ožjega plemenjenja v sorodstvu.

Naravno so navedeni rejci-ustvaritelji izbrali za svoje namene le prvovrstne, **telesnokrepke in brez-pogojno zdrave, sorodne si živali**. Upoštevati namreč moramo, da se vsled plemenjenja v sorodstvu ustaljene dobre lastnosti v zarodu sicer stopnjujejo, stopnjujejo pa se zelo lahko tudi slabe dedne lastnosti in občutljivost za bolezni.

Ukaželnim, vnetim živinorejcem bodi torej povedano, da je novejša znanost dognala:

1. da je plemenjenje v sorodstvu **najizdatnejše** sredstvo, s katerim zamoremo odločilne lastnosti roditeljev v zarodu stopnjevati,

2. da obstoja pri nestrokovnjaško izvedenem plemenjenju v sorodstvu vedno nevarnost zlih posledic, in

3. da moramo plemenjenje v sorodstvu vzeti v poštev kot važen rejski pripomoček, nikakor pa ne kot stalno načelo.

Ako sem čisto nakratko podal to tajnost biologije (življenjepisa) živali, ni bil moj namen priporočati splošno plemenjenje v sorodstvu, odvrniti sem le hotel od nepreračunanega in nezmislne križanja in uvajanja tuje krvi. Opozoriti sem hotel na potrebo povzdige živinoreje na podlagi domačega blaga. Zgodovina je pokazala, da vsa takozvana osveženja krvi v večini slučajev niso prinesla zaželenega, **stalnega** uspeha in da tudi stroški tega rejskega dela niso odgovarjali uspehu.

Naši zaostalosti v živinoreji torej ni krivo toliko plemenjenje v sorodstvu, kakor slaba, **nenaravna** vzreja, slabo oskrbovanje in krmljenje.

Franc Wernig.

Naprava sadnih sokov za dom

Brezalkoholna naprava sadnih sokov čedalje bolj prodira tudi med preprosto ljudstvo. Vendar se pa splošno ne more udomačiti iz razloga, ker so tako dobljeni sokovi presladki. Ni čuda potem, če gledajo odrasli te pijače postrani in si jih ne morejo splošno privaditi. Tudi navaden malinovec, ki ga izdelujemo doma, je običajno presladek, je plehkega in premalo osvežujočega okusa, če ga mešamo z vodo. Bolnike po takem soku, če ga dlje časa uvižajo, glava boli, ker ni pravilno napravljen. Navadne pokalice (krahlerli) se tudi ne bodo udomačili med ljudstvom, ker ne odgovarja njih kakovost širšim slojem ljudstva.

Izdelava brezalkoholnih pijač ima pri nas brezdvomno veliko bodočnost. Ne smemo pozabiti, da se pri nas zelo razvija tujski promet, razna kopališča, letovišča, božja pota, mladinski zleti in zabave. Ti dajejo dovolj garancije, da se bo izdelava brezalkoholnih pijač izplačala. Glavni pogoj pri izdelavi brezalkoholnih pijač pa je, da so sokovi predvsem čisti, lepe barve in rajše bolj kiselkastega, naravnega in osvežujočega okusa. Kratko rečeno: sokovi morajo biti pitni.

Naš namen je pojasniti pravilno napravo sokov, predvsem za dom, zlasti pa za zimo in za slučaje bolezni.

Vrste sadja za sokove.

Za napravo brezalkoholnih pijač so najbolj primerna ona plemena in sorte sadja, ki vsebujejo dovolj sladkorja in pa dovolj kisline. Jabolka morajo imeti najmanj 10 do 12% sladkorja in 6 do 8% kisline, in to imajo n. pr. predvsem razni kosmači (jesenski, francoski, damason, parkerjev kosmač, dalje bobovec, železnikar, kaselska reneta, tafelček), potem razne domače sorte (trdike, šrobci), sploh **pozne zimske sorte**; te so v tem pogledu najboljše. Od hrušek so le zagatne moštнице, kakor tepke, črnivke, ozimke. Zelo okusno in prijetno kiselkasto ter

osvežujočo pijačo nam daje tudi ribez in agraz zase ali pa mešan med druge sokove. Priporoča se mešati na pr.: jabolčni sok in agrasov, rdeči ribezov in borovničev, črni ribezov in višnjev, bezgov in rdeči ribezov itd. Malinovec seveda samzase. Kako je mešati sokove, to se ravna po kislosti in sladkosti enega in drugega soka. Našim vinogradnikom toplo priporočamo, da izdelujejo **sokove iz grozdja**. V tem oziru so naše domače **trine sorte**, kakor **žametovka**, **krajevina**, **plavec**, **belina**, **podbel**, **mošlavina** itd. naravnost neprecenljive vrednosti za izdelavo brezalkoholnih pijač, ker vsebujejo **dovolj kisline in sladkorja**. Ako je tak sok prekisel, n. pr. če ima preko 14 ‰ kisline, se da še vedno predelati v prijetno pijačo. Odvišno kislino odvezamemo, če sok razredčimo z vodo. Dodatek sladkorja pa nikdar ne zmanjša kisline. To si moramo zapomniti! Za napravo sokov pa ne smemo jemati piškovega in nezrelega (mogoče od viharja otrešenega sadja), pa tudi ne prezrelega in vlečanega sadja. Na splošno tudi ni jemati poletnih jabolč in hrušk za napravo sokov. Priporoča se, da zimsko sadje pred napravo soka 5–6 dni medimo. Pravilno bi bilo seveda, da izmerimo vsakemu soku sladkor in kislino, kajti le od teh činiteljev je odvisna poznejša kakovost soka. Nagnito in od škrlupa napadeno sadje ni za rabo. Na splošno računamo, da dobimo iz 100 kg sadja 60 do 65 l, iz grozdja pa celo 70 do 75 l soka.

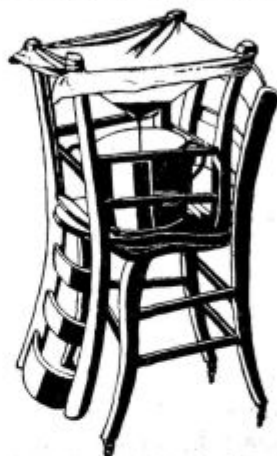
Snaga glavni pogoji. Potrebne priprave.

Pri napravi brezalkoholnih pijač je predvsem paziti na snago pri sadju samemu in pa pri orodju ter posodi, ki pridejo s sokom v dotiko. Vsi načini naprave brezalkoholnih pijač gredo le za tem, da se onemogoči **delovanje kiplnih glivic ter razkrajanje kisl in zdravju neobhodno potrebnih vitaminov** potom bakterijev. Torej: sadje mora biti snažno, prebrano in oprano, istotako naj se očisti tudi orodje in posoda. Posebno moramo paziti, da so steklenice za sok čiste in snažne. Za dom lahko uporabljamo vsako steklenico, od buteljki do navadnih zelenk. Najbolj pripravne so seveda one steklenice, ki se dajo z gumijevim obročkom zamašiti. Steklenice je dobro očistiti in s peskom oprati ter vsaj 24 ur v vodi namakati (v kaki kadi ali škafu). Glede sodov bi bilo omeniti, da so najbolj pripravi sodi, ki imajo vrata. Sod naj bo tudi snažen ter prijetnega duha. Zelo važna pritiklina je tudi **dober zamašek**. Zamašek naj bo valjast, gladek, brez razpok, sploh brezhiben. Zamaške moramo **vsaj 24 ur prej v vodi namakati**. To je zelo važno, ker nam v tem času izkale trosi glivic, ki jih uničimo s poznejšim kuhanjem, da nam ne morejo kvariti soka. Zamaške kuhamo tik pred uporabo **pol ure** v vreli vodi. Dobro je, če primešamo vodi **natrijev bisulfit, 2 do 3 g na 1 liter vode**. Med delom ne smemo zamaškov ohladiti in šele potem rabiti. Končno je nam skrbeti tudi za dober plamen, kadar izdelujemo sokove.

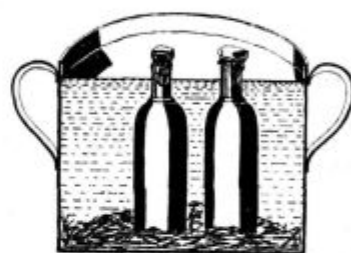
Naprava soka.

Pri vsaki vrsti sadja je izdelava sokov v splošnem enaka. Vzamemo popolnoma zrele jagode (ribez, agras, maline, grozdje) in jih osnažimo (tudi operemo in potem posušimo na rešetih). V loncu ali skledi jagode stlačimo in zmastimo, jabolka, hruške, grozdje seveda zmeljemo in sprešamo. Sok se pusti

čez noč na hladnem prostoru (kleti, hladilnici), da se aromatične snovi in barve izlužijo iz tropin ali kožic. Če je v kleti le 8° C, lahko stoji sok 24 ur dolgo in ne bo pričel kipeti. Glavna skrb je potem, **da sok precedimo**. Podoba 30. nam kaže, kako je to delo praktično izvesti. Prt za precejanje zmočimo in ožmemo ter ga navežemo na noge poveznjene stolice. Sok se odceja v posodo pod prtom; to delo naj se čimprej in gladko izvrši. Nekateri prešajo grozdje kar s peclji vred. V tem primeru dobe namreč zelo čiste sokove, toda le, če se prešanje polagoma vrši. Sok je potem približno zmerriti. Nadalje vzamemo velik lonec za pranje, v katerega vložimo leseno dno ali cunje, seno in slično. Sok nalijemo v steklenice (2 do 3 prste prostora pod zamaškom) ter jih enakomerno postavimo eno poleg druge, ne da bi se dotikale, kajti v tem primeru nam lahko med steriliziranjem razpočijo. V

Pod. 30. Prt za precejanje soka, privezan na poveznjen stol.

Pod. 31. Lonec za pasteriziranje soka, v prerezu.

lonec nalijemo potem vodo, ki sega steklenicam do sredi vratu. (Glej podobo 31.) Sok segrevamo na 70° C. Z živahnim ognjem skrbimo, da čimprej dosežemo to toploto, potem jo pa vzdržujemo z zmernim ognjem. V eno steklenico, napolnjeno z vodo, smo vtaknili toplomer. Segrevanje ali steriliziranje steklenic **traja 15 minut**. Nad 70° C ne smemo nikdar segrevati, ker izgubi drugače sok prijetno armo (vonj) in lahko dobi okus po kuhanju. Steklenice je takoj zamašiti s strojem ali na kak drug način ter postaviti na glavo, da se ohladi v košari. Šele potem, ko se steklenice nekoliko ohladi, pomočimo vrata v raztopljen parafin (raztopljena sveča) ali jih pa zalijemo s pečatnim voskom. Pripravna gospodinja napravi na ta način lahko 80 do 100 litrov soka na dan. Nekaterim sokom, kakor malinovcu, se priporoča, da dodamo na vsak liter 2 do 3 g citronove kisline. Iz pretlačenih mesnatih ostankov si skuhamo marmelado. — Sicer pa segrevamo mošte tudi na ta način, da sok v manjšem čistem loncu segrevamo na 70° C in še gorkega nalijemo v snažne, prej segrete steklenice, jih takoj zamašimo z dobrimi zamaški, poveznemo narobe v košare, jim zalijemo zamaške s parafinom ter jih leže hranimo v kleti v pesku na hladnem prostoru. Poudarjati treba, da moramo steklenice vedno hraniti leže v kleti.

Ponekod se je udomačil ta preprost način naprave sokov, da precejene sokove segrejemo na

70° C v žganjarskih kotlih ter jih vroče vlijemo v čiste in z vročo vodo segrete male sode z vratci (tudi v pletene steklenice). Vendar moramo imeti v tem primeru pripravne kovinaste pipe in zamaške, s stekleno veho ali z zračnim cedilom od Eggenbergerja, kakor je bilo opisano v 7. številki „Sadjarja“ iz l. 1925. Večjim posestnikom, ki se zanimajo za napravo sokov iz grozdja na debelo, priporočamo, da si nabavijo Baumannov zvonast aparat pri „Brezalkoholni produkciji“ v Ljubljani. Nekaj novega je izšla v tem pogledu tvrdka Theo Seitz, ki izdeluje posebne filtre za precejanje sokov, označene s „Seitz-E. K.“ filtri, s katerimi lahko izdelamo na dan po 4 do 20 hl soka. Potrebna pojasnila o teh filtrih se dobe pri Kmetijski družbi.

Franjo Kafol.

Nastop plesnobe ali oidija v vinogradih.

Čujejo se glasovi, da navzlic žveplanju nastopa tu in tam oidij ali plesnoba. Razvoj oidija ni tako odvisen od vlage in toplote, kakor razvoj peronospor; zato se oidij lahko opasno pojavi v suhih krajih v vlažnih poletjih. V toplih poletjih, kakršno je letos, je zanesljivo protisredstvo žveplanje z najfinejšim ventiliranim žveplom. Če je letos tu in tam učinek izostal, je to pripisati ali površnemu delu ali ne dovolj finemu žveplu, pa prej prvemu, kakor drugemu. Saj je splošno znano, da mnogi viničarji in drugi vinogradni delavci žveplajo le z veliko nevoljo ali sploh nočejo opraviti tega dela. Pri nezadostnem nadzorovanju izpuste cele kose vinograda, zgodi se tudi, da žveplo zakopljejo ali se ga na kak drug način iznebijo. Umevno je, da v teh slučajih navzlic navidezno izvršenemu delu žveplanje ne pomaga.

Take razmere silijo vinogradnike, da se zatekajo k drugim manj osovraženim sredstvom. Tako n. pr. rabijo letos mnogi vinogradniki v ptujski okolici pri tvrdki A. Jurza v Ptuj u nabavljeno žveplovaopneno brozgo s prav dobrim uspehom. Dodatek 6 do 9 kg na polovnjak galičnega škropiva pri vsakokratnem škropljenju je tu dosedaj obvaroval grozdje pred plesnobo in povzročil temno-zeleno barvo listja.

Želeti je, da bi svoja opazovanja o učinkih te brozge priobčili tudi drugi, da pridemo končno do zaključka o njeni uporabljenosti proti oidiju, kajti ta način je mnogo bolj preprost in neprimerno cenejši, kakor žveplanje.

Kmetijski referent **Zupanc.**

Potreba shrambe za kmetijsko orodje.

Shrambe za kmet. orodje so imele pred mnogimi leti samo graščine in veleposestniki. Danes jih imamo že pri srednjih in tudi na manjših kmetijah, kar kaže, da so važne in potrebne.

Kmetovalec, ki pušča svoje orodje okrog poslopja ležati ali celo zunaj na polju, je slab gospodar! Pri nas se pogostoma išče orodje po raznih kotih, ko ga je treba vzeti v roko, in večkrat ga najdemo zaradi nerednosti v tako slabem stanju, da ni

za rabo. Večkrat tiči krivda v pomanjkanju priprave shrambe.

Kmetovalec, ki spravlja orodje v shrambo, ima vedno točen pregled o stanju svojega orodja in hitro vé, če mu kako orodje manjka ali če je potrebno popravila.

Razno kmetijsko orodje (stroji) je drago, zarditega moramo tudi skrbeti, da ga primerno shranujemo in varujemo pred kvaro in da se ogiblamo nepotrebnih izdatkov za popraviljanje.

Stroški za primerno in pripravno shrambo niso tako visoki, da se ne bi izplačali spričo vrednosti raznega ročnega od drugega orodja.

Kakor priča gnojnična jama zavednega gospodarja, tako naj priča tudi shramba za kmetijsko orodje njegovo rednost in varčnost.

A. Zdošek, Logatec.

VPRAŠANJA IN ODGOVORI.

Vprašanje 61. Kako naj zatiram gosence na zelju? (A. M. v L.)

Odgovor: Letošnja suša in vročina utegneta močno pomagati, da se bodo razširile gosence, ki jih zaležejo na zelju, zeljnatih rastlinah in na repi razni belini, kakor zeljni ali kapusov belin, repni belin, kapusova sovka itd. Navadno se za vso to golazen nič ne zmenimo in zato je škoda vedno velika. Če se gosence preveč razmnože in razlezejo, je vse pokončevanje silno otežkočeno. Zato je potrebno, da smo takoj od kraja pozorni na to in da uničujemo, če le mogoče, že jajčna gnezda, ki jih najdemo na spodnji strani listov. Liste je čimprej pregledati na spodnji strani in vsa nastala jajčka takoj zatreti. Tudi gosence je takoj zatirati, kakor hitro se pokaže prve poškodbe na listih. Mnogo škode bi se dalo na ta način odvrniti od naših zeljnikov in drugih zemljišč, ako bi se zavzeli za pravočasno pokončevanje tega mrčesja. Tako golazen je treba v kali zatreti!

Vprašanje 62. Koliko drži vinska in druga posoda (sodi, kadi)? Kako je to zmeriti oziroma izračunati? (V. R. v L.)

Odgovor: Na to vprašanje dobite hiter in točen odgovor, če si kupite tabelo, ki jo je sestavil Franc Makuc v Vinici in ki Vas stane s poštnino vred samo 2 Din. Tabela je dobiti tudi v Narodni knjigarni in v knjigarni Kmetijske zadruge v Ljubljani.

Vprašanje 63. Pri gradbi novih stanovanjskih in gospodarskih stavb bi rad vedel, koliko metrov od poslopja do ceste moram pustiti prostega. Kako daleč smem zidati? (A. K. v Št. L.)

Odgovor: V kakšni oddaljenosti od javnih cest se sme graditi na bivšem Štajerskem, predpisuje stavbeni red za Štajersko. Glasom tega zakona se mora pri novih stavbah po deželi pustiti najmanj 2 metra prostora prostega od zunanega kraja cestnega jarka do stavbne črte. Končno pa določa o tem krajevna stavbna komisija, kateri mora razen mejašev prisostvovati tudi upravni član cestnega odbora. Meročajna za vsak kraj je pač stavbna črta, ki jo je določil občinski odbor dotične občine. Lahko pa komisija tudi sklene, da se stanovanjska, predvsem pa gospodarska poslopja umaknejo še izza stavbne črte, če to zahtevajo javni oziri. Proti sklepu komisije se lahko pritožite na okrajno glavarstvo, ki bo vzelo v pretres upravičenost Vaše pritožbe. L.

Vprašanje 64. Kako odpravim uši pri prasičih? (V. P. v D.)

Odgovor: Proti ušem tudi pri živalih je najboljšo sredstvo tobakova voda, ki jo napravimo iz tobačnega izvlečka. Na 1 liter vode vzamemo eno dobro žlico tobačnega izvlečka.

Tekočina izgleda tako, kakor črna kava. Da se raztopina pri mazanju živali bolje prime, pridenemo še po eno žlico stare žaltave masti ali pa mazljivega mila. Pred vsem je treba seveda prasiče umiti s toplo lugovo vodo, potem jih šele temeljito namazati. Tako zatremo vse uši, vendar gnid ne. Iz gnid se namreč šele čez nekaj dni zopet izvale mlade uši, vsled tega moramo z mazanjem ponoviti čez 4 do 5 dni in čez en dober teden zopet, dokler niso prasiči popolnoma čisti. Važno je tudi, da očistimo potem svinjake, jih pobelimo in da nastiljamo samo s čisto steljo. Tobačni izvleček dobite pri Kmetijski družbi. K.

KMETIJSKO-ŠOLSKI VESTNIK.

Specialna živinorejsko-poljedelska šola na Grmu pri Novem mestu razpisuje sprejem učencev za šolsko l. 1927/28, ki se prične začetkom novembra t. l. Šola je urejena kot doslej in ima dva oddelka: 1. **celoletno šolo**, ki traja eno leto in je pripravna za kmetijske sinove iz vse ljubljanske oblasti, tudi za one iz vinorodnih krajev, in 2. **zimsko šolo**, ki je namenjena samo za učence iz nevinorodnih krajev, zlasti za Gorenjce in traja dve zimski po 5 mesecev, skupaj torej 10 mesecev. — Učenci imajo na zavodu vso oskrbo in so vedno pod strogim nadzorstvom. Sprejemni pogoji so sledeči: a) starost ne manj kot 16 in ne več kot 22 let, b) moralna neoporečnost, c) telesno in duševno zdravje, č) z uspehom dovršena osnovna šola. — Učenci se dele na **državne** in **privatne**. Državni učenci se šolajo na državne stroške (brezplačno), privatni pa na lastne stroške. Preskrbnino, ki jo plačujejo privatni učenci znaša za letos 150 Din mesečno za sinove kmetijskih staršev, 300 Din mesečno za ostale. — **Državne** učence izbirlja posebne sreske komisije. Prosilci za državna (prosta) mesta morajo na podlagi razglasa sreskega poglavarstva v določenem roku predložiti svoje prošnje sreskim poglavarstvom. Vsi sprejeti državni učenci morajo biti sinovi kmetovalcev iz ljubljanske oblasti in se morajo njih starši zavezati, da ostanejo po končanem šolanju na domačem posestvu. V obratnem slučaju morajo povrniti državi vse stroške šolanja. Državni učenci dobivajo šolske potrebščine od zavoda. — **Privatne** (plačujoče) učence sprejema ravnateljstvo šole na podlagi razpisa v listih **direktno** in je vlagati prošnje za plačujoča mesta **naravnost** pri ravnateljstvu šole do 15. septembra t. l. Prošnji je priložiti sledeče listine: 1. domovnico, 2. krstni list, 3. zadnje šolsko izpričevalo, 4. zdravniško izpričevalo o telesnem in duševnem zdravju, 5. navstveno izpričevalo, 6. izjavo staršev ali varuhov, s katero se zavezujejo plačevati stroške šolanja oziroma v slučaju predčasne, neutemeljene zapustitve zavoda povrniti državi stroške šolanja, 7. Kdor se želi šolati proti znižani preskrbnini, mora predložiti še potrdilo občinskega urada, da so starši kmetijskega stanu. Prošnje morajo biti lastnoročno pisane in s prilogni vred po tarifnem zakonu pravilno kolkovane. Priloge pod 1) 4) 5) 7) se kolkujejo z 20 Din, one pod 3) s 5 Din in pod 6) z 2 Din. Prošnje je kolkovati s 5 Din in priložiti kolek za 20 Din. Točnejša pojasnila daje ravnateljstvo specialne živinorejsko-poljedelske šole na Grmu, pošta Novo mesto.

Vrtnarski tečaj na Grmu. V dneh 25., 26. in 27. avgusta t. l. se namerava prirediti na kmetijski šoli na Grmu tečaj s teoretičnim in praktičnim poukom o vrtnarstvu in zlasti o konserviranju povrtnine. Udeležje se ga lahko moški in ženske ter se posebej opozarjajo na ta tečaj tudi učiteljice in učitelji, ki se zanimajo za vrtnarstvo. Prenočišče se bo priskrbelo deloma na kmetijski šoli na Grmu deloma na gospodinjstvi šoli v Šmihelu. Po možnosti se bo nekoliko prispevalo tečajnikom tudi za prehrano. Obenem se bo ob tej priliki tečajnikom brezplačno razdelilo nekaj boljšega vrtnega semenja in sadik. Ker

število udeležencev ne more biti neomejeno, naj se zainteresirani za ta tečaj čimprej prijavijo z dopisnico na ravnateljstvo spec. živinorejsko-poljedelske šole na Grmu pri Novem mestu. Ako bi se tečaj zaradi katerikoli ovir ne mogel vršiti ob določenih dneh, se bo to pravočasno objavilo v dnevnikih časopisih.

GOSPODARSKE STVARI.

Razstavo konj priredi letos v nedeljo, dne 25. septembra 1927. na velesejmskem prostoru prilikom Pokrajinske kmetijske razstave „Kolo jahača in vozača“ v zvezi s Konjerskim društvom v Ljubljani. Istega dne popoldne pa se vrši na vojaškem vežbališču pri Zalogu velika jahalna in dirkalna tekma, kar je zlasti ugodno, ker se zamore popoldne tudi konje dirkače razstaviti, popoldne pa udeležiti se dirke. Na razstavo se sprejmejo toplo in mrzlokrvni žrebeci, kobile z žrebeti, zaskočene kobile, dvoletne in triletno žrebice, pripuščeni pa so tudi konji. Prijavne tiskovine se dobe v uradu Velesejma osebno ali po pošti, prijave pa sprejema upravljateljstvo Drž. žrebčarne na Selu. V prijavnici naj se navede pasmo, ime, spol, barvo in znake, rojstni dan, ime očeta in matere po žrebcu X, izreditelja, lastnika in bivališče. Opozarjamo vse konjerejce in oficirje na to razstavo in prosimo, da dopošljejo prijavo zaradi sestave kataloga vsaj do 1. septembra t. l. Določenih je več denarnih in častnih nagrad, diplom in kolajn. — Pojasnila daje urad Velesejma in Drž. žrebčarna na Selu, pismeno pa predsednik eksekut. odbora Kola jahačev in vozačev, dr. F. Lukman, advokat v Ljubljani, Gradišče.

Razstava hmelja. Od 4. do 11. sept. 1927. se bo vršila v Žalcu razstava hmelja, ki jo priredi Hmeljarsko društvo za Slovenijo. Namen ji je, pokazati zainteresiranim krogom, kaj in koliko zamore Slovenija glede hmeljarstva. Razstave, ki se priredi v šolskem poslopju v Žalcu, se morejo udeležiti le tisti hmeljarji Slovenije, ki so se v to svrhu že poprej prijavili. Zglasilne pole, ki se dobe pri Hmeljarskem društvu, je treba natančno izpolniti in vpsolati Hmeljarskem društvu najkasneje do 21. avg. t. l. K razstavi se pripusti le dobro posušen, nežveplan ali kako drugače konserviran, letošnji (1927) hmelj, katerega je razstavljalec sam pridelal v večji množini (ne potom poskuševalnih nasadov ali gred). Po najmanj 2 kg težke vzorce bo nalašč v to svrhu od Hmeljarskega društva odposlana komisija na hmeljarjevem domu lastnoročno dvignila od zaloge (kupa ali vreč), katera tehta najmanj 100 kg (istega blaga) in spravila v vrečice, ki se bodo v pričo hmeljarja zapečatile in označile ter odposlale Hmeljarskemu društvu. Hmeljarji morejo razstaviti tudi po več vzorcev ene vrste, ako le ti niso z ene in iste njive. Za vsak vzorec je treba izpolniti posebno zglasilno polo. Vpsolani hmeljni vzorci ostanejo last Hmeljarskega društva, ki ima pravico iste po razstavi prodati in skupiček uporabiti v kritje razstavnih stroškov, preostanek pa razdeliti med razstavljalce. Razsojevanje k razstavi pripuščenega hmelja se vrši neposredno pred razstavo po komisiji, ki bo sestavljena iz zastopnika Ministrstva poljoprivrede, iz 2 udov Hmelj. društva, iz 4 drugih udov Hmelj. društva, ki si jih razstavljalci sami volijo in iz 2 hmeljskih trgovcev, ki jih imenuje Gremij Trgovcev v Celju. Izid razsojevanja in na podlagi tega izvršeno obdarovanje se bo razstavljalcem javilo na dan otvoritve hmeljne razstave. Za darila ima Hmeljarsko društvo primerno število diplom in denarnih daril, podeljenih od Ministrstva poljoprivrede na razpolago. — Društveno vodstvo vabi vse zavedne hmeljarje Slovenije k mnogobrojni udeležbi te velevažne razstave!

Izdelovanje brezalkoholnih pijač na debelo. S tem novim podjetjem je pričela družba „Alko“ v Ljubljani, ki je preuredila v ta namen dosedanje prostore v Kolizeju (Gospodarska

cesta). Sedaj izdeluje malinovec v velikem, v kratkem pa prične z izdelovanjem sokov iz limon in pomeranč, ki jih bo dobavljala iz Alžira v Afriki. Drugo leto namerava tvrdka izdelovati različne soke tudi iz drugega domačega sadja. Želimo tvrdki kar največ uspeha!

KMETIJSKE NOVICE.

Zagrebski zbor (velesejm) se vrši od 28. avgusta do 5. septembra t. l. Na zboru bo zastopana domača industrija, obrt, trgovina in tudi del kmetijstva z različnimi pridelki in stroji. Na železnicah in parobrodih je dovoljen za obiskovalce, razstavljalce in razstavne predmete 50% popust po običajnih predpisih.

RAZNE VESTI.

Razstava kmetijskega ženstva. O priliki Pokrajinske razstave se vrši v nedeljo 16. septembra na Ljubljanskem velesejmu razstava oziroma tekmovanje narodnih noš. Pokroviteljstvo je prevzela dvorna dama Nj. Vel. Kraljice Marije gospa Franja dr. Tavčarjeva. Da bo ta prireditve, ki mora biti ponos naših žena širom Slovenije in dokaz lepote in umetnin naših narodnih noš čim lepše uspela, pozivamo vse slov. žene in dekleta vseh slojev, da pridejo na ta dan tekmovanja, t. j. 16. septembra v narodnih nošah same ali pa pošljejo v njih svoje znanke. Skrbite pa za to, da tudi moška narodna noša ne izostane. Zastopana naj bodo tudi vsa društva po možnosti v skupinah. Ker je ta dan namenjen manifestaciji narodnih noš, je dolžnost vsake Slovenke in vsakega Slovenca, da se osebno udeleži te prireditve, in bi bil narodni greh, če bi kdo pustil le posamezni komad te dragocenosti zaprt doma v skrinji ali omari, ker bi s tem zmanjšal sloves in veličastnost manifestacije. Na programu prireditve je tudi kmečka soba, v kateri bo razstava vsakovrstnih narodnih vezenin, slikanih, vložnih in rezanih skrinj, kolovratov, preslic, čelnic, sklepank, peč, zavijač, svilenih rut, kozuhov itd. Kdor bi bil v posesti kateregakoli teh predmetov, naj javi to Velesejskemu uradu, ki prevzame za vse vposlane predmete polno jamstvo in povrne pošiljatvene stroške. Našemu klicu naj se odzovejo vsi, ki z narodno nošo ali katerikoli predmetom morejo obogatiti in spopolniti razstavo in tudi oni, ki morejo dati informacije ali naslove, da se odbor obrne na dotične pismenim potom. Vse prijave in dopise sprejema prireditveni odbor pod naslovom: Ljubljanski Velesejski urad, Ljubljana.

KNJIŽEVNOST.

Hmeljarstvo. Ravnokar je izšla knjižica Hmeljarstvo, ki jo je izdala in založila Delegacija proizvajalcev čiškega solitra v Beogradu. V zadnjih dveh letih je bilo od strani slovenskih kmetovalcev izredno mnogo povpraševanja po kakem pisu o gojitvi hmelja. Žal, da jim ni bilo mogoče ugoditi, ker takega navodila nismo imeli. Temu pomanjkanju je odpomogla navedena Delegacija, ki je izdala že toliko slovenskih, hrvaških in srbskih knjižic in letakov. — Hmeljarstvo je knjižica, ki na štiridesetih straneh opisuje gojitev hmelja in s šestimi slikami pojasnjuje razvoj te rastline. — Vsebina tega spisa obsega: I. odstavek: opis, lastnosti in vrste hmelja; II. zasajanje hmeljnika, saditev in oskrbovanje hmelja v prvem letu; III. oskrbovanje hmeljnika, in sicer obdelovanje zemlje, gnojenje, obrezovanje, itd.; IV. živalski in rastlinski škodljivci ter bolezni na hmelju; V. obiranje in VI. sušenje hmelja. Izčrpen opis te rastline omogoči vsakemu hmeljarju, da se podrobno pouči o pravilnem gojenju in ravnanju z njo. — Knjižico „Hmeljarstvo“ dobi brezplačno vsakdo, ki se zanjo prikladi

pri „Poddelegaciji proizvajalcev čil. solitra, Ljubljana, Turjaški trg 3“.

Biljne uši na kulturnem bilju je naslov brošure, ki obsega 47 strani in ki jo je spisal znan strokovnjak dr. Željko Kovačević, šef entomološkega in filopatološkega oddelka pošto-privredne stanice v Osijeku. To brošuro, ki jo pojasnjujejo številne podobe, so izdale „Gospodarske Novine“ v Zagrebu kot 3. zvezek „Ratarske knjižnice“ in stane 8 Din. Rastlinske uši delajo na različnih naših kmetijskih rastlinah, na sadnem drevju itd. velikansko kvaro, ki gre po vsej državi v milijonske zneske. V jednatih sestavkih obdeluje knjižica vse vrste različnih uši in njih pokončevanje. Priporočamo jo tudi našim krogom. Dobi se pri upravi Gosp. Novin v Zagrebu (Gunduličeva ul. 24).

Vestnik društva kmetijskih strokovnjakov za Slovenijo.

Novi člani: Na zadnji odborovi seji, 25. VI., sta bila sprejeta za redne članke Emil Jurše iz Smolnika na Poh. in Martin Vodlan iz Vranskega; za podpornega člana pa Anton Kisovar iz Griž pri Celju. — **V krajevnih odsekih** je treba deło poživeti in vzbuditi večje zanimanje za društvo; predvsem naj vplivajo na članstvo v svojem delokrogu, da poravna članarino; žal je še ravno s članarino večina članov v zaostanku. — **Fink: Metodika in pedagogika:** izšla je izvrstna knjiga z gornjim naslovom od priznanega pedagoga. Priporočamo nakup predvsem učiteljem na kmet. šolah in sresk. kmet. referentom, katerim je v prvi vrsti namenjena. Cena 15 dinarjev.

Razpis 10 službenih mest za kmetijske adjunkte. Pri direkciji drž. posestva na Belju je namestiti 10 adjunktov, ki morajo biti inženirji agronomije in neoženjeni. Mesečna plača znaša 400 Din z vsemi drugimi prejemki (pridatnostmi), ki so predvidene za uradnike na Belju. Prošnje za sprejem je predložiti do 25. avgusta pri direkciji državnega posestva „Belje“ — Knežvo (Baranja).

URADNE VESTI.

VABILA

k občinim zborom podružnic Kmetijske družbe za Slovenijo.

SPORED:

1. Točke 1.—6. po § 31. družbenih pravil.
2. Slučainosti.

Opomba: Opozorjajo se načelnikstva, da pravočasno (t. j. vsaj 10 dni pred izidom onega „Kmetovalca“, v katerem ima biti objavljena vršitev občnega zbora) pošljejo vabila in spored podružničnih občnih zborov Kmetijski družbi, kajti za veljavnost teh je merodalen izpremenjeni § 30., po katerem morajo biti občni zbori podružnic vsaj 14 dni poprej razglašeni v družbenem glasilu z natančno navedbo kraja, prostora in časa.

Konjice, v nedeljo, 28. avgusta 1927. ob poldevetih dopoldne v „Katoliškem domu“; — **Kostanjevica,** na praznik, 8. septembra 1927. ob osmih zjutraj v „Društveni dvorani“; — **Kot,** v nedeljo, 4. septembra 1927. ob dveh popoldne pri načelniku Ivanu Štefanu v Kotu; — **Log pri Brezovici,** v nedeljo, 4. septembra 1927. ob treh popoldne v šoli; — **Lož,** v nedeljo, 4. septembra 1927. ob štirih popoldne pri načelniku Alojziju Žnidaršiču; — **Prevorje,** v nedeljo, 28. avgusta 1927. takoj po sv. maši v ljudski šoli; — **Sv. Duh nad Krškem,** v nedeljo, 4. septembra 1927. ob treh popoldne v gostilni Alojzija Gerenca; — **Štrekļevce,** v nedeljo, 28. avgusta 1927. ob dveh popoldne šoli; — **Tirna-Roviše,** v nedeljo, 28. avgusta 1927. ob štirih popoldne v Selci šte. 3; — **Unec pri Rakeku,** v nedeljo, 4. septembra 1927. po sv. maši ob desetih v osnovni šoli; — **Vesove,** v nedeljo, 28. avgusta 1927. po prvi sv. maši v gostilni Janeza Zarnika v Adergasu.

Za uredništvo odgovoren: Viljem Rehman. — Tisk J. Blasnik naasl. v Ljubljani. — Za tiskarno odgovoren Mih. Rožanec.

KMETOVALEC.

Glasilo Kmetijske družbe za Slovenijo.

Inserati se računajo po naslednjih cenah:

1/4 stran	Din 2400.—	1/8 strani	Din 400.—
1/2 strani	Din 1200.—	1/8 strani	Din 300.—
1/3 strani	Din 800.—	1/16 strani	Din 200.—
1/4 strani	Din 600.—	1/24 strani	Din 100.—

Priloga listu stane Din 1500.—. — Mala naznanila do 20 besed stane Din 20.—, vsaka nadaljna beseda 1 Din.

Kmetovalci — udje Kmetijske družbe!

Naročajte vse kmetijske potrebščine edino-le pri svoji strokovni organizaciji t. j. pri Kmetijski družbi za Slovenijo; edino-le ona Vam more dati vsa potrebna jamstva glede izvirnosti in dobre kakovosti umetnih gnojil, krmil, semen in strojev. Bodite previdni pri nakupovanju potrebščin, ne nasedite raznim »cenejšim« ponudbam.

Kmetijska družba ima za svoje ude v zalogi naslednje kmetijske potrebščine.

Vse cene so popolnoma neobvezne, ter veljajo tako iz skladišča v Ljubljani kakor iz Maribora.

Udom iz mariborske oblasti sporočamo, da so vse kmetijske potrebščine na zalogi tudi v Mariboru, Meljska cesta št. 12, v lastni hiši Kmetijske družbe. Udje se lahko obračajo tudi naravnost na: Skladišče Kmetijske družbe v Mariboru, Meljska cesta 12.

Semena in žita:

Diošeška semenska pšenica po Din 3.75 za 1 kg, vreče se računajo posebej.

Oves „Ligovo“ po Din 3.50 za 1 kg z vrečo vred.

Kose	prvovrstne	65 cm,	70 cm,	75 cm
	po Din	22.—	24.—	24.—

Umetna gnojila.

Cene veljajo za nadrobne pošiljkatve. Pri vagonskih naročilih naj se podružnice obrnejo preje pismeno na družbo, ki jim bo napravila po možnosti ugodnejše cene. Večje zaloge se nahajajo tudi pri Zvezi podružnic v Brežicah ter v podružničnem skladišču v Novem mestu, ter na Rakeku pri gospodu Mat. Stržaju.

Apneni dušik v pločevinastih posodah po Din 310.— za 100 kg. — Za 1 ha 200 do 300 kg.

Apneni prah, rinfuza (prosto) naložen v Trboveljski ali Zagorski apnenici, po Din 12.50 100 kg, samo vagonске pošiljke.

Kalijeva sol, 42% po Din 170.— za 100 kg, vreče po 50 kg stanejo 90.— Din z vrečo vred. Za 1 ha 200—300 kg.

Kajnit po 95.— Din za 100 kg. — Za 1 ha 400—600 kg.

Kostni superfosfat 18/20%. Cena Din 145.— za 100 kg Ljubljana-Maribor. Na hektar 300 kg.

Mavec (gips) za gnojenje. Cena po 40 Din za 100 kg z vrečami vred. — Na ha 600 kg.

Mešano umetno gnojilo za polje, travnike in vinograde. ki vsebuje 8 1/2% kalija, 5% dušika in 9% fosforove kisline po Din 180.— za 100 kg. — Za 1 ha 500 kg.

Rožena moka, izborna dušičnato gnojilo za vinograde po Din 350.— za 100 kg. Vreče po 100 kg. — Za 1 ha 300—500 kg

Rudninski superfosfat 16—18% po Din 92.— za 100 kg, v vrečah po 100 kg, za 1 ha 300—500 kg. Pri celih vagonih Din 90.— za 100 kg franko na vsako postajo v Sloveniji.

Razklejena kostna moka, 29% fosforove kisline, 2 1/2% dušika po Din 120.— za 100 kg. Vreče po 100 kg. Za 1 ha 250 do 300 kg.

Surova kostna moka z 21% fosforove kisline in 5% dušika po Din 115.— za 100 kg. — Za 1 ha 300—400 kg.

Thomasova žlindra. Cene za 100 kg pri odjemu pol ali celega vagona franko kolodvor Ljubljana ali Maribor jamčeno 18/19% po Din 142.—. Za na drobno oddajo v Ljubljani in Mariboru stane vreča 100 kg 18/19% Din 146.—, vsak odstotek višje vsebine Din 6 več.

Na željo odda družba vrtnarjem in malim posestnikom umetna gnojila na drobno, t. j. na posamne kilogr. po nastopnih cenah iz skladišča na Turjaškem trgu štev. 3. — Mešanó gnojilo za vrtove po Din 2.50 za 1 kg z vrečami vred.

Krmila:

Lanene tropine z 38/40% beljakovin in tolišče po Din 3.50 za 1 kg v vrečah po 50 kg.

Klajno apno v izvornih vrečah, težkih 50 kilogramov po Din 4.25 za kilogram, na drobno Din 5 za kg, najmanj 5 kg.

Ribja moka v originalni vreči 100 kg po Din 9.50 za kg na drobno Din 10.— za kg, najmanj 5 kg.

Živalska sol po Din 2.25 za 1 kg Ljubljana, z vrečam (po 50 kg) vred.

Vinogradniške in vrtné potrebščine:

Arborin, sredstvo zoper drevesne škodljivce, v steklenicah po 1 in pol kg po Din 20, v ročkah po 3½ kg Din 50.—

Arsokol (glej spis v štev. 5. lanskega „Kmetovalca“) svinčen preparat zoper razne drevesne škodljivce, osobito proti črvičnosti jabolk, proti listnim in krvavim ušem, v steklenicah po 100 gr Din 20.—

Antiklor (salojidin, natr. tiosulfat) v sodih po 300 kg Din 5,20, v sodih po 100 kg Din 5,40, v manjših količinah po Din 5,60 za kilogram.

Azbest Clarit za čiščenje vina po Din 70 za kg.

Azbest dunajski za čiščenje vina po Din 40 za kg.

Cepilna smola po ¼ kg Din 15.—, ½ kg po Din 8.—

Ebuloskope Vidal-Maligand za preizkušanje alkohola v vinu po 500 Din za kompl. aparat.

Eponit za čiščenje vina po Din 50.— za kg.

Enokarbon (Oenocarbon), prepar. ogljen prah za čiščenje vina po Din 50 za 1 kg.

Flora škropilnice, dvolitrske, za vrtné nasade, po Din 170.—

Gobčni odpiralč „Ekspres“, 150 Din komad.

Gnojne vile s 4 rogji po 15.— Din za komad.

Grozdni mlin, domače tvrdke, po Din 850.—

Grozdni mlin inozemske tvrdke, 65 kg teže po 1580.— Din.

Grozdni reblijači „Ideal“ štev. 8, prenosljiv po 2550.— Din.

Grozdni reblijač inozemske tvrdke po 5450.— Din.

Gumijevе cevi za škropilnice po 15.— Din meter.

Gumijevе kroglice za trtne škropilnice po 50 par komad.

„Jullien“ za čiščenje vina, za belo in za rdeče ¼ kg Din 30, ½ kg Din 50, 1 kg Din 90.—

Merilo za sode, novost patent Matievič, vštetiš tabelo po 130.— Din za 2 m zložitljiv aparat.

Moštne mere, žepne, mali format po Din 95.—, večji format s termometrom po Din 140.—

Nitriji bisulfit v tabletah po 180 Din za 1 kg.

Petrolfenol, sredstvo zoper krvavo uš, po Din 12,50 za kg.

Rafija je dobiti v skladišču Maribor po Din 20 za 1 kg.

Sadni mlin inozemske tvrdke po 4250.— Din.

Sadni mlin domače tvrdke Din 1450.—

Salojidin (antiklor, natr. tiosulfat) po Din 5,20, 5,40 in 5,60 za kg. Glej Antiklor!

„Srgo“ aparati za zatiranje poljskih miši po Din 200.—, Srgo patroni po Din 7 za komad.

Sulfol (koloidalno žveplo) proti oidiju v zavrtkih po pol kg 65 Din, po 1 kg 120 Din orig. zavitek.

Stiskalnica za grozdje in sadje EPD po Din 3400.—

„Stopp“ nastavke za škropilnice (hipni zatvor iz medenine) sistem Fr. Nechwile, po Din 165.—

Škropilnice franc. znamke „Automatique“ Din 680.—

Škropilnica za sadno drevje in hmelj „Unikum“ od tvrdke „Nechvile“ ročno-prevozna z dvema cevma po 3 m, štirimi podaljševalnimi cevma po 75 cm, 2 bambusovimi cevma po 4 m in Patent razpršilnikoma Din 2900.—

Škropilnice ročne, male po Din 100, velike po Din 200. (Razpršilniki za veliko ročno škropilnico Din 18.— za komad.)

Trtne škropilnice, bakrene, sistem Vermorel po Din 500, sistem Jessernik po Din 500, sistema Kmetijska družba po Din 450, original Komet Nechwile D 123 Din 500 za komad.

Uranija zelenilo po Din 80 za kg.

Uspulun — za razkuževanje vseh vrst semenja — v škatlicah po 100 gr Din 22.—, 500 gr Din 92.

Vinalkometer za določanje alkohola od tvrdke Theo Seltz po Din 120.—

Vinometri „Weinlaube“ inozemske tvrdke po Din 60.—

Žveplo dvojno ventilirano 85/95% Chancel po Din 4,60 za 1 kg, z 3% galico po Din 4,90 za 1 kg.

Žveplov trakovi na azbestu po Din 16 za kg.

Žveplalnik „Vindobona nahrbtni 26“ Din 500.—

Žveplalniki za sode po Din 60.— za komad.

Žveplalniki, ročni po 65 Din za 1 komad.

Žveplalniki nahrbtni, št. 1 Din 450.—, št. 3 Din 500.—

Vrtnarsko orodje orig. tvrdke S. Kunde & sin:

Cepilni noži za okulacijo in kopulacijo po Din 38,50, Din 58,75, Din 44,75, Din 36,25, Din 60,25, Din 84.—; vrtni noži po Din 57,25, Din 67,75; vrtné in trtne škarje po Din 52.—, 76.—, 117.—, 146.—, 190.—

Zage za drevesa od Kunde, od 30.— do 124.— Din.

Živinoreja in mlekarstvo.

Opozarjamo mlekarne na znižane cene večjih posnemalnikov „Baltic“ in „Titan“.

Brzoparilniki „Alfa“ original B po 120 l po 1900.— Din.

Gumijevi seski za teleta po Din 20 in 30 komad.

Laktodensimeter (za določanje gostote mleka) po prof. Gerberju po 40 Din.

Mlečne cevi št. 3562 po Din 6.—; št. 3561 po Din 7.—

Posnemalnik „Titan“ za 150 l po Din 2200.—

„Baltic“ posnemalnik za 35 l Din 620. M:O za 60 l Din 1260, za 100 l K: po 1700 Din, za 130 l K po Din 1800 ali isti stroj s podstavkom Din 2750.—

Požiralnikove cevi za teleta 160, za goved 350 Din.

Reporezni stroj E. W. A. po Din 700.—

Sirišče dansko, orig. Hansen v prahu, iz Kodanja, v dozah po 25 gr po Din 15.—

Sirišče „Kastel“ se dobi v pločevinastih puščicah po 25 gr Din 10, 50 gr po Din 20, 100 gr po Din 40, 250 gr po Din 118, 500 gr po Din 180.

Sesalke za gnojno (gnojne pumpe) 330 cm po Din 950, 360 cm po Din 970, 390 cm po Din 990, 420 cm po Din 1025, 290/420 cm po Din 1120.

Telečji napajalniki po Din 130.

Trokarji za goved po Din 100, za teleta in ovce po Din 70.

Razne kmetijske potrebščine:

Grablje železne, 10 zobne po Din 9.— za komad.

Higosan, sredstvo proti snežni plesni rži, progavosti ječmena v zaklopnih po 200 gr po 40 Din.

Kultivatorji (ročni) po 18 in 25 Din komad.

Orodje vrtnarskega društva: klini za vrvice po 3 Din, lopate za štihanje po 23 Din komad.

Pasti za voluharje po 10 in po Din 6.—, klešče za pasti Din 5.—

Porzol preiskušeno suho sredstvo za prašenje semenja proti snetjavosti v zav. po 200 gr Din 10.—

Peresa k vrtnim škarjam po 1 Din komad.

„Ptičji strah“. Vsebuje 20 strelav, stane Din 20.—

Robkalni stroj za koruzo EMR po Din 950.—

Tobačni izvleček v sodih po približno 100 kg po 10 Din kilogram nadrobno v pločevinastih kantah po 4 in pol kg vsebine po 70 Din in v steklenicah po dva kg po 30.— Din z ambalažo vred. Po pošti se razpošiljajo le pločevinaste kante.

Triljerji (orig. Heidovi) po 3600 Din.

Žitni čistilnik z 7 siti po Din 1400.

Žitni čistilnik z 10 siti po Din 1600.

Poljedelski stroji:

Univerzal plugi:

Sackov plug D7 MN po Din 1180.—

Sackov plug D6 MN po Din 1000.—

Sackov plug EFB5 po Din 920.—

Sackov plug E9E po Din 1300.—

Dvojni Sackov plug ZH6RU po Din 1650.—

Obračalni plug UW5 po Din 1040.—

Obračalni plug NW5 po Din 1300.—

Plužni lemeži Sack: 7M24 po Din 52.—, 6R24 po Din 48.—

Podzemeljski plug Sack XII po Din 400.—, Sack XV po Din 400.—

Sackov kompl. plug z sedmimi izruvači za krompir po Din 1250.—

Izruvač za krompir Sack (glava) z sedmimi deli Din 240.

Okopalniki: H4 po Din 315; XXV SACK (kopačice) po Din 440.—; „Planet“ štev. 18 Din 220.

Okopalnike Planet-Plantage kompletne po Din 800.—

Osipalniki: z enim prednjim kolesom, kompletni po Din 780; HSE po Din 310; HZL po Din 700, manjši po Din 350; M za 7" plug (Sack) po Din 390.

Nljvska brana SE2 po Din 700.

Travniška brana A3 po Din 750.—, A4 po Din 760.—

Travniške brane z zvezdnimi členki SA3 po Din 900.— SB3 po Din 980.—

Travniški skarifikator „Darius“ 14 po Din 2160.

Seljaki stroj „Isaria“ širok 1,25, vrst 11, Din 5000.

Stroj za suho kvašenje žita (Mayer Trockenbeizer Ideal, 1) po Din 950.—

Kultivator FZBVR SACK z sedmimi noži po Din 1780, s devetimi (peresnimi noži) po Din 1980.

Prepojenje krav.

„Pri vnetju sramnice preko 300 krav zdravljenih z „Bissulin“-nom, vse z dobrim uspehom, vse krave so pravilno teletile.“

Zivinozdravnik Dr. S. Berliner Tierärztliche Wochenschrift 1908 Nr. 16.

„Bissulin se izdaja le na živinozdravniško odredbo.

H. Trommsdorff, Chem. Fabrik, Aachen. Zastopnik „Lykos“, Mr. K. Vouk, Zagreb, Jurjevska ulica št. 8.

KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

reg. zadr. z neom. zav.

Račun poštna hranilnica št. 14357

Brzjavka: „Kmeti dom“ Telefon 2.847

v Ljubljani, Tavčarjeva (Sadna) ul. št. 1, pritličje

Daje:

Posojila na vknjižbo, proti poroštvo ter zastavi premičnin in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredit v tekočem računu pod najugodnejšimi pogoji.

Obreštuje

vloge na 6% brez odknjižice povedi čistih. Večje stalne vloge in vloge v tekočem računu po dogovoru.

Preskrbuje:

Kavcije inkase, srečke in vrednostne papirje ter čeke in nakaznice na druga mesta. Uradne ure: vsak delavnik 8.—12 $\frac{1}{2}$ in od 3.—4 $\frac{1}{2}$

Pooblaščen prodajalec srečk državne razr. loterije.

Kmetovalci, čitajte kmetijsko - strokovne knjige!

KMETIJSKE KNJIGE

in gospodarska navodila, ki jih ima naprodaj „KMETIJSKA DRUŽBA ZA SLOVENIJO“ v Ljubljani, Turjaški trg št. 3.

Splošno kmetijstvo.

	Din
F. Štupar, Navodilo, kako je sestavljati poročila o letini	5.—
B. Skalicky, Kmetijske razmere na Češkem (broš.)	10.—
I. Majdič, Nasveti za hišo in dom (vez.)	30.—
F. Pengov - Dr. Ratajec Poljudna kemija (broš.)	18.—
F. Povše, Umni kmetovalec II. III. snopič po	12.—
V. Rohrman, Poljedelstvo I. II. snopič po	15.—
Rohrman - Dular, Gospodarski nauki	15.—

Travništvo.

Weinzierl - Turk, O sestavljenju in setvi travnih mešanic (broš.)	15.—
Inž. Turk, Navodilo o gnojenju travnikov	5.—
Inž. Turk, Travništvo I. snopič po	8.—
Inž. Turk, Travništvo II. snopič po	13.—

Vinarstvo in kletarstvo.

B. Skalicky, Pridelovanje in razpečevanje namiznega grozdja, ter vzgoja trt na špalirju (broš.)	10.—
B. Skalicky, Kletarstvo (vez.)	72.—
A. Žmavc, Vinarstvo (vez.)	66.—
Imenik vinogradnikov mariborske oblasti	10.—

Sadjarstvo in vrtnarstvo.

M. Humek, Breskev in marelica (broš.)	10.—
M. Humek, Praktični sadjar (vez.)	80.—
M. Humek, Sadje v gospodinjstvu (broš.)	24.—
M. Humek, Sadno vino ali sadjevec (broš.)	10.—
F. Kafol, „Sadjarstvo“	10.—
J. Zupanc, „Konserviranje sadja in povrtnine“	16.—

M. Humek, Pet slik od žlahtnih hrušk	10.—
M. Humek, Domači vrt (vez.)	40.—
I. Priol, Ameriški način sortiranja in vkladanja sadja (broš.)	5.—

Živinoreja in živinozdravstvo.

Steuert - Jamnik, Sosedu Razumnika „Konjereja“	15.—
L. Tepina, Podkovstvo (broš.)	20.—
F. Dular, Domači živinozdravnik (vez.)	44.—
A. Slivnik, Perutninarstvo (vez.)	50.—
Dr. Voszka, Reja domačih zajcev (broš.)	10.—
F. Erjavce, Živali v podobah, II. zv. ptice (vez.)	26.—
A. Pevc, „Sirarstvo“	65.—
A. Pevc, „Mlekarkstvo“	25.—

Čebelarstvo.

A. Janša, Nauk o čebelarstvu (broš.)	24.—
D. Beranič, Temelji uspešnega čebelarstva	15.—
F. Lakmayer, Umni čebelar (vez.)	38.—

Razne gospodarske knjige.

M. Kostanjevec, O užitnini vina in mesa (broš.)	5.—
A. Šivic, Poljudno navodilo za merjenje lesa	15.—
J. Künzle, Zdravilna zelišča (broš.)	8.—
J. Künzle, Zel in plevel „Slovar naravnega zdravilstva“ (vez.)	75.—
L. Purgaj, Gospodinjstvo (broš.)	40.—
Dr. Šavnik, Dohodnina (broš.)	8.—
A. Beg, Naše gobe, navodilo za spoznavanje užitnih in strupenih gob (vez.)	50.—
Makuc - Jamnik, Določanje žive teže pri govedu brez tehtnice	10.—

Po prejemu denarja se takoj odpošljejo knjige!

Ob naročitvi knjig zahtevajte poštino položnico!

DUNAJSKI VELESEJ

od 4. do 11. septembra 1927 na Dunaju (Wien).

Razstava poljedeljskih strojev kakor tudi vseh kmetijskih potrebščin — Ogled kmetijskih, gozdarskih in mlekarskih izdelkov — Vrtnarstvo in razstava malih živali — Razstava jedil in živil — Vinska razstava s vinsko poskušnjo in sadjarska razstava — Znatni popust na tuzemskih in inozemskih železnicah, na Donavi in pri zračnem prometu. Brez vizuma se lahko prekorači mejo v Avstrijo če imate sejmsko vstopnico in potni list. Vsa pojasnila in sejmske vstopnice se dobijo za Din 40.—

pri „Wiener Messe“, Wien VII.

in pri avstrijskih konzulatih, kakor tudi pri zastopstvih „WIENER MESSE“ v vseh večjih krajih.

Mala naznanila.

Le proti predplačilu, do 20 besed stane Din 20.—, vsaka nadaljna beseda po 1 Din.

Vsaška 10. in 25. v mesecu se zaključijo sprejemanje oglasov za prihodnjo številko. Upravišтво ne prevzame posredovanja.

Lepa krava

simodolka, prav dobra mlekarica, je s četrtem teletom na prodaj pri Franc Vrtačniku, Vič 44 pri Ljubljani.

V Rajhenburgu

ali okoli se kupe hišica z vrtom. Ponudbe pod „20.000 Din“ na upravišтво „Kmetovalca“ številka 229.

Dobro vino in žganje

ima na prodaj po ugodnih cenah Oskrbništvo posestva A. Wutscher, Nemška vas pri Krškem. Pojasnila daje tudi A. Wutscher, Brezovica pri St. Jerneju).

Brejo kravo

bohinjske pasme, ki bo v kratkem teletila, okoli 400 kg težko (dobra mlekarica), ima na prodaj: Mihael Strukelj, Zapuže 4, p. št. Vid pri Ljubljani.

Montafonskega bika

15 mesecev starega, ima na prodaj za 3000 Din Ignac Jurčič, Jesenice, pošta St. Rupert pri Mokronogu.

Kmetijske stroje,

vsakovrstne, popolnoma nove prodam po najnižjih cenah, ker opustim trgovino z istimi. Obrniti se je na naslov: Fr. Hitič, zaloga poljedelskih strojev, Ljubljana, Kete-Murnova c. 2. (prejšnja Martinova cesta).

Brinje

vsakovrstno, nudi najceneje trvdka I. Knez v Ljubljani, Gospodarska c. 3.

I. JAX & SIN
Ljubljana,
Gospodarska c. 2
priporoča bogato zalogo. Pisalni stroji Adler in Urania, šivalni stroji za rodbino in obrt.
Vozna kolesa Styria Dürkoop, Orožno kolo (Waffenrad). Ceniški zastoj in franko.

ČADEŽ & BRCAR

LJUBLJANA,
Kolodvorska ulica št. 35
ima vedno na zalogi po konkurenčnih cenah: poljedelske trijerje, la gonilna jermena, naravne in umetne mlinske kamne, mlinske potrebšćine.

KUHajte KAVO

S PRVOVRSTNO
KOLINSKO
CIKORISO!

Bika

montafonske pasme, čistokrvnega, 11 mesecev starega, izredno lepega, ima na prodaj: graščina Volčipotok, p: Radomlje.

Opeka

Združene opekarne d. d. v Ljubljani naznanjajo, da ima malo prodajo in zalogo zidne, strešne ter steklene opeke v Ljubljani trvdka I. Knez, Gospodarska cesta 3, Figovčovo dvorišće.

Kot prva pomoč pri obolenju prašičev ter v zabranjenju rdečice se je izkazal v noštetih slučajih kot edino uspešno zdravilo

Sadnikarjev zdravilni prašek zoper obolenje prašičev.

To vedno učinkujoče aleopatično sredstvo očisti prebavila in odvaja iz njih kužne bacile. Pospešuje tek in rejo zdravim živalim ter pri obolelih pravčasno uporabljen zabrani rdečico. Previden rejec imej ta prašek vedno doma! — 1 zavoje 12.— Din, 10 zavojev 100.— Din, preprodajalec poseben popust. Če se pošlje denar naprej, poštnine prosto, sicer po povzelju.

Izdeljuje in razpošilja z natančnim navodilom samo:

Lekarna Mr. Stanke Hočevar
Vrhnika št. 96.

V zalogi so vsa druga zdravila.

Za krmljenje zahirane, oslabele in rahitične živine je najboljšo sredstvo

„TEŽAKOVO hranilno in zdravilno olje za živino“,

ki je v te namene preizkušeno, koristnim priznано in priporočeno od najviše instance

„Bujiatrice klinike veterinarskog fakulteta in Zavoda za živinogojstvo na Kr. sveučilištu SHS. u Zagrebu s protokolom Br. 75. od dne 14. junja 1927. To olje dobavlja edino trvdka

M. TEŽAK, Zagreb
Gundulićeva ulica broj 13

ki pošilja na zahtevo navodila o uporabi tega olja vsakomur brezplačno.

Najboljše dušičnato gnojilo za krompir, koruzo, peso posebno pa hmelj je

čilski soliter

ki se ga dobi pri Kmetijski družbi v Ljubljani in trgovcih z umetnimi gnojili.

Njegova raba je preprosta, učinek gotov. Potrebna pojasnila in tiskana navodila o vseh umetnih gnojilih podaja na pismena vprašanja brezplačno.

Poddelegacija proizvajalcev čilskega solitra, Ljubljana, Turjaški trg št. 3.

SHELL MORTOL

uniči brzo in temeljito

muhe, komarje, molje, stenice, bolhe, šćurke, mravlje, uši in vse druge škodljive žuželke in njihova jajćeca. — Dobiva se v vseh: — boljših trgovinah. —:

ANGLO - JUGOSLAVENSKO
PETROLEJSKO D. D. ZAGREB
ŠTROSMAYEROVA 6.

